

e-ISSN: 2630-6417

International Journal of
Social, Humanities And
Administrative Sciences
(JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8 Issue: 54
Year: 2022 JULY
Pp: 870-876

Arrival
04 June 2022
Published
31 July 2022

Article ID
63449
Article Serial Number
8

DOI NUMBER
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.63449>

How to Cite This Article
Ulaş, M. M & Yılmaz, M.
(2022). "Teknoloji
Bağımlılığının Ortaokul
Öğrencileri Üzerindeki
Etkilerine Yönelik Branş
Öğretmenlerinin Görüşleri",
Journal Of Social, Humanities
and Administrative Sciences,
8(54):870-876

International Journal of
Social, Humanities And
Administrative Sciences is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.
This journal is an open
access, peer-reviewed
international journal.

Teknoloji Bağımlılığının Ortaokul Öğrencileri Üzerindeki Etkilerine Yönelik Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

Opinions of the Subject Teachers Regarding the Effects Technology Addiction Has on Middle-School Students

Meryem Merve Ulaş Muamber Yılmaz

Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Bartın, Türkiye
Doç. Dr. Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Bartın, Türkiye

ÖZET

Bağımlılık, bireyin kullandığı nesne ya da yaptığı bir eylem üzerindeki kontrolünün kaybetmesi olarak tanımlanmıştır. Teknoloji bağımlılığı ise daha çok davranışsal bağımlılıklar içerisinde yer almaktadır. Bu bağımlılık türünde birey, aktif ve pasif bağımlı olabilmektedir. Televizyon seyrederek pasif bağımlı, mobil oyunlar, akıllı telefon, internet gibi elektronik cihazlarla aktif teknoloji bağımlısı olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik branş öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel model kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2021 eğitim - öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 36 ortaokul branş öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formuna branş öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Araştırmanın amacına uygun şekilde araştırmacı tarafından 6 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşünden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiş ve veri analizinde istatistiksel işlemlerden yüzde kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; Ortaokul branş öğretmenlerinin %100'ü ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduğunu, %94'ü teknoloji bağımlılığının öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini, %100'ü teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini, yine öğretmenlerin %100'ü teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini, öğretmenlerin %100'ü teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinde davranış problemlerine neden olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Bağımlılık, Teknoloji Bağımlılığı, Öğrenci

ABSTRACT

Addiction is defined as a person losing control over an object they are using or an action they have done. Technology addiction, on the other hand, is regarded as a behavioral addiction. In this type of addiction, the individual can be an active or passive addict. They can be a passive technology addict via watching television or an active technology addict via electronic devices such as smartphones, the internet, and mobile games. The purpose of this research is to analyze the opinions of the subject teachers regarding the effects technology addiction has on middle-school students. In the research, the descriptive model is used, which is one of the qualitative research types. The study group of the research is made up of 36 middle-school subject teachers working in the schools that are connected to the Ministry of Education in the 2021-2021 academic year. The study group of the research is determined via the easily accessible sampling method. The data of the research is gathered via the answers subject teachers have given to the semi-structured interview form. The semi-structured interview form made up of 6 articles is prepared accordingly to the research by the researcher. Expert opinions were used while preparing the interview form. The data acquired from the research is analyzed by the content analysis method and percentages from the statistical processes are used in the data analysis. With the result of the research, it is determined that: 100% of the middle-school subject teachers think that the middle-school students are technology addicts, and 94% of the middle-school subject teachers think that the technology addiction is affecting the students' academic success in a bad way, 100% of the middle-school subject teachers think that the technology addiction is affecting the students' mental health in a bad way, and 100% of the middle-school subject teachers think that the technology addiction is the reason behind the middle-school students' behavioral problems.

Keywords: Technology, Addiction, Technology Addiction, Student

1. GİRİŞ

Bağımlılık, Türkiye bağımlılıkla mücadele programında bireyin kullandığı nesne ya da yaptığı bir eylem üzerindeki kontrolünün kaybetmesi olarak tanımlanmıştır. Başka bir deyişle bağımlılık, bir nesneye, kişiye veya bir varlığa karşı duyulan önlenemez istek, başka bir iradenin güdümü altına girme durumu, ruhsal ve bedensel sağlıklarına ya da sosyal hayatlarına olumsuz tesir etmesine rağmen kişilerin belirli bir takıntılı durumu tekrarlamaya ilişkin önlenemez şekilde istek duymaları ve bunu devam ettirmeleri durumudur (Uzabay, 2010). Bağımlılık kişiyi sosyal, psikolojik, biyolojik olarak etkileyen bir durumdur (Çelik ve İskifoğlu, 2020). Bağımlılık, İnsanlar tarafından uyuşturucu madde, alkol kullanımı ile akla gelen bir kavram olmakla birlikte bağımlılık potansiyeli olan davranış türleri ile de ilişkilendirilmektedir Griffiths, 1995; Fidan, 2016). Bu noktada davranış bağımlılığı kavramı karşımıza çıkmaktadır. Köknel, 1998; Karadağ ve Kılıç, 2019) davranışa bağımlılık, bağımlısı olunan davranışın sürekli yapılması ve olumsuz neticelerine rağmen tekrar edilmesi olarak açıklanmaktadır.

Teknoloji, günümüzde kalite ve nitelik olarak üst düzey bilimsel bilgi ve teknik içeren bilgisayar, tablet, telefon vb. elektronik aletler ve bunların uygulamaları olarak algılsa da, teknoloji, teknolojik bilgilerin yaşamla bağlantı

sağlamaya çalışan tüm sosyal ve ekonomik etkinlikleri içine alır (Aksoy, 2003). Teknoloji kullanımı son yıllarda çocuklar ve genç bireyler arasında artmakta ve onların hayatlarını yeniden düzenlemektedir (Kalkan ve Kaygusuz, 2013).

İnsanın bilgisi zaman geçtikçe artmakta ve her alanda yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Teknoloji bu gelişen alanlardan biri olup insan hayatına yansımaları günümüz yüzyılında çok hızlı olmaktadır (Varol, 2002). Hayatı kolaylaştırıcı olan bu teknolojik gelişmeler toplumsal yapıyı da yeniden şekillendirmiş, kişisel özelliklerin ve davranışların da değişmesine sebep olmuştur (Fidan, 2016). Teknolojik yeniliklerin çeşitliliği ve bu yeniliklerin insan üzerinde hayatı kolaylaştırıcı etkisinin olması teknolojiyi neredeyse vazgeçilmez kılmıştır. Bu nedenle teknolojik araçlar (internet, televizyon, tablet, bilgisayar, akıllı telefon vb.) da insan için vazgeçilmez bir unsur olup varlığını teslim alan bir araç olmuş (Haug, ve ark., 2015; akt., Gökel, 2020) ve yeni neslin büyük sorunlarından biri olan teknoloji bağımlılığı ortaya çıkmıştır (Demirci ve ark. 2014; Yam ve İlhan, 2020, Alioğlu ve Vardar, 2007; Güçlü, 2015). Griffiths'e göre (1995) teknoloji bağımlılığı insan ve makine etkileşimi ile ortaya çıkan vücuda kimyasal bir madde almadan gerçekleşen bir davranışsal bağımlılıktır.

Teknoloji bağımlılığı, zamanla internet, sosyal medya ve bilgisayar bağımlılığı gibi isimlerle farklı mecralarda gerçeklik kazanmıştır (Karadağ ve Kılıç, 2016). Horzum (2019) teknoloji bağımlılığının göstergesi bazı belirtiler şu şekildedir:

- ✓ Teknolojik cihaz başında geçirilen vaktin kontrolünün kaybedilmesi,
- ✓ Fiziki ve psikolojik olarak zamanın çoğunun teknolojiyle geçirilmesi,
- ✓ İhtiyaçlarını ertelemektir (bireysel hijyen ve biyolojik ihtiyaçlar).

Teknoloji bağımlılığı daha çok davranışsal bağımlılıklar içerisinde yer almaktadır. Bu bağımlılık türünde birey, aktif ve pasif bağımlı olabilmektedir. Televizyon seyrederek pasif bağımlı, mobil oyunlar, akıllı telefon, internet gibi elektronik cihazlarla aktif teknoloji bağımlısı olabilmektedir (Bachleda ve Darhiri, 2018; akt., Gökel, 2019).

Teknolojinin bireysel sorumlulukların (aile, okul, iş, kişisel temizlik vb.) gerçekleştirilmesine engel olması Teknolojik araçlara çabuk ulaşma, onları kullanırken hızlıca bilgiye ulaşma ve bilgiyi çabuk elde etme dürtüsünü harekete geçirme ve bunun sonucunda gelen akademik başarı ve bağımlılıkla gelen başarısızlık öğrencilerin akademik hayatlarını etkilemektedir (Koç ve Yıldız, 2021). Teknolojik bağımlılığın davranış olarak İnternet dışında sosyal bir hayatı olmayan, mobil aletlerden uzak kaldığında kendini yalnız, asosyal hissedilen, telefonda bulunan yeni her uygulamayı yakından takip eden ve mobil yeniliklerden haberdar olmak isteyen, arkadaşları ile sosyal medya üzerinden iletişim sağlamayı tercih eden ve kendisine sosyal medya aracılığıyla yeni bir kimlik edinen bağımlı bir nesil ortaya çıkmıştır (Yengin, 2019). Bu çalışmada, teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri araştırılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlılıklarına ilişkin branş öğretmenlerinin görüşlerini incelemektir. Araştırmada hedeflenen bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- ✓ Ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olup olmadığına dair ortaokul branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine dair branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olup olmadığına dair branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel model kullanılmıştır. Büyüköztürk ve ark. (2019, s. 26) betimsel araştırmaları; verilen bir durumu çok dikkatli ve eksiksiz bir şekilde tanımlamak olarak ifade etmişlerdir.

2.2. Araştırma Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda görev yapan 36 branş öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri ortaokul branş öğretmenlerini yarı yapılandırılmış görüşme formuna vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak 6 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken uzman görüşü alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan maddeler aşağıdaki gibidir:

- ✓ Ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduklarını düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Uzman görüşü alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen her cevap tek tek kodlanmıştır. Daha sonra bu kodlar bir üst kategoride toplanıp temalara ayrılmıştır. İçerik analizi yöntemi, birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde birleştirmek olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada görüşme formunda yer alan sorulara verilen cevaplar, belirli gruplara ayrılmıştır. Birbirine benzer ifadeler aynı grup içinde toplanmıştır. Bir araya toplanan ifadelerin yüzdeleri hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular tablo halinde bu bölümde açıklanmıştır.

Tablo 1. Ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olup olmadığına dair branş öğretmenlerinin görüşleri

Ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduklarını düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%100)
	✓ Öğrencilerin sürekli sanal oyunlar oynaması. %19
	✓ Sosyal medyayı kullanmaları. %25
	✓ İnterneti kontrolsüz kullanmaları. %31
	✓ Sürekli akıllı telefonla meşgul olmaları. %25
	Hayır (%0)

Tablo 1'e göre branş öğretmenlerinin tamamı ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduklarını belirtmiştir. Ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduğunu belirten öğretmenlerin %19'u öğrencilerin sürekli sanal oyunlar oynamasını, %25'i öğrencilerin sosyal medyayı kullanmalarını, %31'i öğrencilerin İnterneti kontrolsüz kullanmalarını, %25'i sürekli akıllı telefonla meşgul olmalarını gerekçe göstermiştir.

Tablo 2. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (% 94)
	<ul style="list-style-type: none">✓ İnternete, sanal oyun oynamaya ve sosyal medya ders çalışmaktan daha fazla zaman ayırmaları. %75✓ İnterneti amacı dışında kullanmaları. %5✓ Teknolojinin öğrencinin öğrenme hızını düşürmesi. %11✓ Neden belirtilmemiştir. %3
	Hayır (%6)
	<ul style="list-style-type: none">✓ Öğrencilerin bilgilerini geliştirmektedir. %3✓ Neden belirtilmemiştir. %3

Tablo 2'e göre branş öğretmenlerinin %94'ü teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini belirtenlerin %75'i İnternete, sanal oyun oynamaya ve sosyal medyaya ders çalışmaktan daha fazla zaman ayırmalarını, %5'i öğrencilerin interneti amacı dışında kullanmalarını, %11'i teknolojinin öğrencinin öğrenme hızını düşürmesini gerekçe göstermiş %3'ü neden belirtmeden teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir.

Ortaokul branş öğretmenlerinin %6'sı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Bu düşünceye sahip öğretmenlerin %3'ü teknolojinin öğrencilerin bilgilerini geliştirdiğini, %3'ü ise neden belirtmeyerek bu düşüncesi savunmuştur.

Tablo 3. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine dair branş öğretmenlerinin görüşleri

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%100)
	<ul style="list-style-type: none">✓ Öğrencilerin dijital ortamdaki kötü karakterleri örnek almaları. %33✓ Öğrencilerin sanal oyunlar oynaması. %25✓ Teknolojinin sosyal bağları zayıflatması. %19✓ Teknolojinin öğrenciyi hareketsizleştirilmesi. %11✓ İnterneti kontrolsüz kullanmaları. %6✓ Neden belirtilmemiştir. %6
	Hayır (%0)

Tablo 3'e göre branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini belirten öğretmenlerin %33'ü öğrencilerin dijital ortamdaki kötü karakterleri örnek almalarını, %25' i öğrencilerin sürekli sanal oyunlar oynamasını, %19'u teknolojinin sosyal bağları zayıflatmasını, %11'i teknolojinin öğrenciyi hareketsizleştirmesini, %6'sı interneti öğrencilerin kontrolsüz kullanmalarını gerekçe olarak ifade etmiş %6'sı neden belirtmeyerek teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 4. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin branş öğretmenlerinin görüşleri

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%100)
	<ul style="list-style-type: none">✓ Uzun süre telefon, tablet, bilgisayar ekranına bakmaları. %78✓ Neden belirtilmemiştir. %22
	Hayır (%0)

Tablo 4'e göre branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkilediğini ifade ederek %78'i buna neden olarak öğrencilerin uzun süre telefon, tablet, bilgisayar ekranına bakmalarını belirtmiş %22'si ise bu görüşü neden belirtmeden desteklemişlerdir.

Tablo 5. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine ilişkin branş öğretmenlerinin görüşleri

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%100)
	<ul style="list-style-type: none">✓ Öğrencilerin sanal oyunları tercih edip arkadaşlarıyla beraber oyun oynamamaları. %9✓ Teknolojik cihazların öğrenciyi aile ve arkadaştan uzaklaştırması. %47✓ Öğrencilerin yüzyüze iletişim kurmak yerine sanal ortamda iletişim kurmayı tercih etmesi. %36✓ Neden belirtilmemiştir. %8
	Hayır (%0)

Tablo 5'e göre branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini belirten öğretmenlerin %9'u öğrencilerin sanal oyunları tercih edip arkadaşlarıyla beraber oyun oynamamalarını, %47'si teknolojik cihazların öğrenciyi aile ve arkadaştan uzaklaştırmasını, %19'u teknolojinin

sosyal bağları zayıflatmasını, %36'sı öğrencilerin yüz yüze iletişim kurmak yerine sanal ortamda iletişim kurmayı tercih etmesini neden olarak belirtmiş %6'sı neden belirtmeyerek teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 6. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olup olmadığına dair branş öğretmenlerinin görüşleri

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (% 100)
	✓ Öğrencilerin sürekli sanal oyunlar oynaması. % 19
	✓ Sosyal medya karakterlerine özenmeleri. % 30
	✓ Öğrencilerin gerçek ile sanal hayat arasında karmaşa yaşamaları. % 50
	✓ Teknolojik cihazlardan yoksun kalamamaları. % 6
	✓ Neden belirtilmemiştir. % 14
	Hayır (%0)

Tablo 6'ya göre branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu belirtmiştir. Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu düşünen öğretmenlerin %19'u, öğrencilerin sürekli sanal oyunlar oynamasını, %30'u sosyal medya karakterlerine özenmelerini, %50'si öğrencilerin gerçek ile sanal hayat arasında karmaşa yaşamalarını, %6'ı öğrencilerin teknolojik cihazlardan yoksun kalamamalarını belirterek görüşlerinin nedenini ifade etmiş %14'ü ise neden belirtmeden teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu belirtmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik branş öğretmenlerinin görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla yapılan bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olup olmadığına ilişkin düşünceleri, teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına, ruh sağlığına, göz sağlığına, sosyalleşmelerine etkilerine, teknoloji bağımlılığının öğrenciler üzerinde davranış bozukluğu oluşturup oluşturmadığına ilişkin branş öğretmenlerinin görüşleri sorgulanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler kapsamında ulaşılan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir. Öğretmenlerin ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olup olmadığına ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerinin tamamının (%100) ortaokul öğrencilerinin teknoloji bağımlısı olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Elde edilen bu sonuç önceki araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Karadağ ve Kılıç'ın (2019) öğretmen görüşlerine göre teknoloji bağımlılığını inceledikleri araştırmalarında öğrencilerde teknoloji bağımlılığının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiş olup bu bağımlılığın; sosyal ağ bağımlılığı, çevrimiçi oyun, anlık mesajlaşma bağımlılığı temalarıyla gruplandırıldığı görülmektedir.

Ortaokul branş öğretmenlerinin %94'ü teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin %6'sı ise teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Gökel'in (2020) teknoloji bağımlılığının çeşitli yaş gruplarındaki çocuklara etkilerini incelediği araştırmasında ders başarısını etkileyen etmenlere ilişkin ebeveynlerin görüşlerine dair bulgular teknolojik araçlarla çok zaman geçirme ve sorumluluklarını yerine getirememeye ya ihmal etme olarak tespit etmiştir.

Ortaokul branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Ektiricioğlu, Arslantaş ve Yüksel (2020) yaptıkları araştırmada depresyon ile teknoloji bağımlılığı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirterek teknoloji bağımlısı olan insanların zamanla arkadaş ilişkilerinin olmaması ve sosyal hayattan uzaklaşmaları sebebiyle depresyona girdiklerini öne sürmüşlerdir. Kahveci, Çakmak ve Karagün (2022) profesyonel sporcuların teknoloji bağımlılığına ilişkin metaforlarını inceledikleri araştırmada katılımcıların teknoloji bağımlılığını, insan hayatına zarar veren bir bağımlılık türü olarak gördükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Ortaokul branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının öğrencilerinin göz sağlığını olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir. Young ve Rogers (1998), teknoloji bağımlılığının fiziksel olumsuz etkileri arasında gözlerde yanmayı, Mustafaoğlu ve Yasacı (2018) sanal oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkilerine yönelik yaptıkları araştırmada sanal oyun oynama çocuklarda, anksiyete ve agresif davranış ve depresyon benzeri ruhsal, kas iskelet sistemi problemleri, gözlerde kuruluk, ağrı ve kızarıklık ve uyku kalitesinde bozulma gibi fiziksel sağlık sorunlarına neden olduğunu ortaya koymuşlardır.

Ortaokul branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Reich (2010) sosyal medya platformlarını karşılaştırdığı çalışmasında bireylerin sosyal ağlar üzerinde kurduğu iletişimin sosyal yetersizliği ortaya çıkardığını; Yüksel ve Baytemir (2010)

teknolojinin aşırı kullanımını sonucunda çocuk ve ergenlerin aileleriyle ilişkilerini yüz yüze iletişimi ve sosyal bağlar açısından olumsuz etkilediğini tespit etmiştir.

Ortaokul branş öğretmenlerinin tamamı teknoloji bağımlılığının ortaokul öğrencilerinin davranış problemlerine neden olduğunu belirtmiştir. James Roberts, Chris Manolis ve arkadaşlarının 2014 yılında “Görünmez bağımlılık: Cep telefonu bağımlılığı” isimli bir nomofobi (telefonu kullanamama kaybetme korkusu) araştırmasında gençlerin ve ergenlerin nomofobik davranışlar sergilemeye daha eğilimli oldukları, cep telefonu ve teknolojiye ulaşamadıklarında kaygı düzeyinde davranışlar gösterdikleri ve olumsuz bakış açısı, içe dönüklük, teknolojiyi arama arzusu gibi davranışlar gösterdikleri ifade edilmiştir (akt. Küçükvardar ve Tıngöy, 2018).

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Teknoloji bağımlılığını önlemeye yönelik öğrencilere ve ailelere seminerler verilebilir.
- ✓ Okullarda öğrencilerin teknolojiyi doğru kullanabilmeleri için eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA

1. Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), 4-23.
2. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, Kılıç, E., Akgün, Erkan, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
3. Çelik İskifoğlu, T. & İskifoğlu, G. (2020). Kişilerarası bağımlılık fenomeni üzerine bir derleme. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 2 (3), 187-191.
4. Ektiricioğlu, C., Arslantaş, H. & Yüksel, R. (2020). Ergenlerde çağın hastalığı: teknoloji bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 29 (1), 51-64.
5. Fidan, H. (2016). Mobil bağımlılık ölçeği'nin geliştirilmesi ve geçerliliği: bileşenler modeli yaklaşımı. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3, 433-469.
6. Griffiths, M.D. (1995). Technological addictions. *Clinical Psychology Forum*, 76, 14-19.
7. Gökel, Ö. (2020). Teknoloji bağımlılığının çeşitli yaş gruplarındaki çocuklara etkileri hakkındaki ebeveyn görüşleri. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 2(1), 41-47.
8. Güçlü, G. (2015). Yaşam boyu öğrenme argümanı arak teknoloji bağımlılığı ve yaşama yansımaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
9. Horzum M.B., (2019). Teknoloji Bağımlılığı. <https://sagbil.sakarya.edu.tr/tr/icerik/20633/107156/teknoloji-bagimlilik> adresinden 11.03.2022 tarihinde alınmıştır.
10. Kahveci, M., Çakmak, G., & Karagün, E. (2022). Profesyonel sporcuların teknoloji bağımlılığına ilişkin metaforları, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(58), 712-718.
11. Kalkan, M. & Kaygusuz, C. (2013). *İnternet bağımlılığı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
12. Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin, B. M. & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: a structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4, 60-74.
13. Karadağ, E. & Kılıç, B. (2019). Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerdeki teknoloji bağımlılığı *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(1), 101-117.
14. Koç, M., & Yıldız, A. (2021). Öğretmen adaylarının dijital bağımlılığı ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 45(2), 147-176.
15. Küçükvardar, M. & Tıngöy, Ö. (2018). Teknoloji bağımlılığının semptomlar temelinde incelenmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 9 (35), 111-123.
16. Mustafaoğlu R. & Yasacı Z. (2018). Dijital oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3): 51-58.
17. Uzbay, T., İ. (2010). Madde bağımlılığının tarihçesi, tanımı. *Psikofarmakoloji Araştırma Ünitesi Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 5-15.

18. Varol, N. (2002). Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları ve Eğitimcilerin Rolü. <http://ab.org.tr/ab02/tammetin/41.doc> adresinden 11. 03. 2022 tarihinde alınmıştır.
19. Yam, F. C & İlhan, T. (2020). Modern çağın bütünsel teknolojik bağımlılığı: Phubbing. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 1-15.
20. Yengin, D. (2019). Teknoloji bağımlılığı olarak dijital bağımlılık. *TOJDAC*, 9(2). 130-144.
21. Young K.S., & Rogers R.C. (1998). The relationship between depression and internet addiction. *Cyberpsychol Behav*, 1, 25–28.
22. Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
23. Yılmaz, Z. (2019). *18-25 yaş arası üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının depresyon ve yalnızlıkla ilişkilendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi), İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Malatya.
24. Yusifoğlu, Ö. Ş. (2017). Boş zaman faaliyeti olarak akıllı telefonlar ve sosyal yaşam üzerine etkileri: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6, (5), 2414-2434.
25. Yüksel, G., & Baytemir, K. (2010). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanım amaçları ile algıladıkları sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-20.